

**สรุปการประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ
และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในการประชุมวุฒิสภา สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง ครั้งที่ ๔
วันจันทร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๔**

การประชุมวุฒิสภาในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ครั้งที่ ๔ เพื่อตอบข้อซักถามและชี้แจงความคืบหน้าเกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในวันจันทร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๔ ซึ่งกระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานที่เข้าร่วมตอบข้อซักถามและชี้แจงความคืบหน้าต่อคณะกรรมการการแรงงาน โดยมีนายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา เป็นประธาน และผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย คณะกรรมการการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ สมาชิกวุฒิสภา ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงาน ป.ย.ป. และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยสรุปการประชุม ดังนี้

๑. พลตำรวจเอก อดุลย์ แสงสิงห์แก้ว ประธานคณะกรรมการการแรงงาน ได้นำเสนอประเด็นคำถามต่อสมาชิกวุฒิสภาและหน่วยงานต่าง ๆ ในเรื่อง การบริหารจัดการอุปสงค์ อุปทานแรงงาน โดยมีประเด็นสอบถาม ดังนี้

๑.๑ มีแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลด้านแรงงานด้านอุปสงค์ อุปทานแรงงานให้มีประสิทธิภาพอย่างไร และมีแนวทางการบริหารจัดการฐานข้อมูลโดยใช้กลไกการจับคู่ความต้องการแรงงานและการผลิตแรงงานให้สอดคล้องกัน (Job Matching)

๑.๒ แนวทางในการผลิตแรงงาน การผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในทุกรูปแบบ การพัฒนาทักษะแรงงานให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการจ้างงานในตลาดแรงงานอย่างไร

๑.๓ แนวทางการยกระดับการคุ้มครองทางสังคมเพื่อสร้างการจ้างงานที่เป็นธรรมและการจ้างงานที่มีคุณค่า (Decent Work) ความปลอดภัยในการทำงาน สวัสดิการและการคุ้มครองแรงงานที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานอย่างไร

๑.๔ แนวทางการบริหารจัดการด้านแรงงานต่างด้าวที่สอดคล้องกับสถานการณ์และอุปสงค์ด้านแรงงาน โดยพิจารณาถึงการมีงานทำของคนไทยอย่างไร

๒. นายจรินทร์ จักกะพาก รองประธานคณะกรรมการการแรงงาน คนที่ ๒ ได้นำเสนอประเด็นคำถามต่อสมาชิกวุฒิสภาและหน่วยงานต่าง ๆ ในเรื่อง การส่งเสริมการบริหารจัดการแรงงานผู้สูงอายุ โดยมีประเด็นสอบถาม ดังนี้

๒.๑ แนวทางการจัดทำฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุที่รองรับการจับคู่ความต้องการแรงงานกับแรงงานผู้สูงอายุที่เหมาะสม

๒.๒ แนวทางการกำหนดสภาพการจ้างงาน เงื่อนไขการทำงาน และค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เพื่อสร้างระบบการจ้างงานที่มีคุณค่าให้กับผู้สูงอายุ

๒.๓ แนวทางการส่งเสริมการคุ้มครองทางสังคมและสวัสดิภาพการทำงานที่สอดคล้องกับการจ้างงานของผู้สูงอายุ

๒.๔ การพัฒนาและยกระดับทักษะที่สำคัญต่อการจ้างงานของผู้สูงอายุ อาทิ ทักษะด้านเทคโนโลยี ดิจิทัลพื้นฐาน ทักษะการทำงานแบบยืดหยุ่น เป็นต้น

๓. นางนภสร ทุงสุกใส ที่ปรึกษาวิชาการแรงงาน ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ได้ตอบข้อซักถามและชี้แจงประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

เรื่องที่ ๑ การบริหารจัดการอุปสงค์ อุปทานแรงงาน

ประเด็นสอบถาม ๑) มีแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลด้านแรงงานด้านอุปสงค์ อุปทานแรงงานให้มีประสิทธิภาพอย่างไร และมีแนวทางการบริหารจัดการฐานข้อมูลโดยใช้กลไกการจับคู่ความต้องการแรงงานและการผลิตแรงงานให้สอดคล้องกัน (Job Matching)

กระทรวงแรงงาน โดยกรมการจัดหางาน จัดทำโครงการพัฒนาแพลตฟอร์มจัดหางาน (Job Demand Open Platform) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนไทยสามารถหางานผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์และระบบออนไลน์ โดยพัฒนา “Job Matching Platform” ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มกลางระหว่างคนหางานและนายจ้างที่ต้องการหาแรงงานผ่านเว็บไซต์ ไทยมีงานทำ.doe.go.th หรือ แอปพลิเคชัน “ไทยมีงานทำ” โดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI มาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการจับคู่งานให้มีความแม่นยำขึ้น และมีข้อมูลความต้องการของแรงงานที่แท้จริง เพื่อนำไปวิเคราะห์สถานการณ์ตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลตลาดแรงงาน และระบบ Big Data เพื่อบูรณาการข้อมูลด้านแรงงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีผลการดำเนินงาน ณ เดือนตุลาคม ๒๕๖๓ - กันยายน ๒๕๖๔ มีผู้สมัครงานมาใช้บริการ จำนวน ๓๙๖,๒๗๕ คน บรรจุงานแล้ว ๒๘๓,๒๐๒ คน และยังมีตำแหน่งงานว่างรองรับคนหางานอีก ๒๒๒,๘๗๑ อัตราจากทั่วประเทศ

ประเด็นสอบถาม ๒) แนวทางการผลิตแรงงาน การผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในทุกรูปแบบ การพัฒนาทักษะแรงงาน ให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการจ้างงานในตลาดแรงงานอย่างไร

กระทรวงแรงงานมีแนวทางการพัฒนากำลังคนและการพัฒนาทักษะแรงงาน ดังนี้

๑) ปรับปรุงการออกแบบหลักสูตรโดยบรรจุทักษะที่จำเป็นในอนาคต เช่น ทักษะดิจิทัล การเขียนโปรแกรม และภาษาต่างประเทศ ไว้ในหลักสูตรการศึกษามากขึ้น

๒) เพิ่มการอบรมหลักสูตรการพัฒนาทักษะแรงงานที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น และสนับสนุนการพัฒนาฝีมือแรงงานในอุตสาหกรรมสำคัญอื่นๆ มากขึ้น เช่น ยานยนต์สมัยใหม่เพื่อรองรับแนวโน้มการเติบโตของรถยนต์ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ และดิจิทัล เพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ

๓) ส่งเสริมให้สถานประกอบการจัดอบรมในหลักสูตรที่มุ่งเน้นการยกระดับทักษะที่จำเป็นและเป็นที่ต้องการมากในอนาคต โดยเฉพาะทักษะด้านดิจิทัล การดำเนินงานของกระทรวงแรงงาน โดยกรมการจัดหางาน ได้พัฒนาระบบสารสนเทศ “ไทยมีงานทำ” ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มกลางที่มีฐานข้อมูลขนาดใหญ่ จะทำให้ทราบว่ขณะนี้ตลาดแรงงานต้องการแรงงานที่จบสาขาใด ต้องการทักษะใดเป็นพิเศษ ทำให้แรงงานสามารถเตรียมพร้อมทักษะ และเลือกศึกษาในสาขาที่ตรงกับความต้องการดังกล่าว ในขณะที่สถาบันการศึกษา ก็จะมีข้อมูลในการวางแผนการผลิตกำลังคน ออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้

ประเด็นสอบถาม ๓) แนวทางการยกระดับการคุ้มครองทางสังคมเพื่อสร้างการจ้างงานที่เป็นธรรม และการจ้างงานที่มีคุณค่า (Decent Work) ความปลอดภัยในการทำงาน สวัสดิการและการคุ้มครองแรงงาน ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานอย่างไร

กระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานที่ทำให้เกิดการนำแนวคิด “งานที่มีคุณค่า” ไปสู่แนวปฏิบัติ และร่วมกับ ILO (สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศประจำไทย ลาว และกัมพูชา) ในการจัดทำแผนงานระดับชาติว่าด้วยงานที่มีคุณค่า (Decent Work Country Programme: DWCP) การดำเนินงานของกระทรวงแรงงาน โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้จัดทำแผนงานและขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนงานที่มีคุณค่าของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔ ซึ่งได้กำหนดความสำคัญตามแผนงานที่มีคุณค่า ๓ ประเด็น คือ ๑. ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตของการจ้างงานที่ดีและมีประสิทธิผล ๒. สร้างความเข้มแข็งในการคุ้มครองแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานที่เปราะบาง ๓. เสริมสร้างการกำกับดูแลตลาดแรงงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ

ประเด็นสอบถาม ๔) แนวทางการบริหารจัดการด้านแรงงานต่างด้าวที่สอดคล้องกับสถานการณ์และอุปสงค์ด้านแรงงาน โดยพิจารณาถึงการมีงานทำของคนไทยอย่างไร

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๔ ผ่อนผันให้คนต่างด้าว ๓ สัญชาติ กัมพูชา ลาว และเมียนมา สามารถทำงานกับนายจ้างไปพลางก่อนได้จนถึงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ โดยไม่ต้องมีใบอนุญาตทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว โดยเปิดโอกาสให้นายจ้าง สถานประกอบการ

นำแรงงานที่อยู่ในความดูแลเข้าสู่ระบบการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวรอบใหม่ โดยเมื่อครบระยะเวลาการผ่อนผันแล้ว มีแรงงานต่างด้าวมาขอขึ้นทะเบียน จำนวน ๓๕๓,๗๗๖ คน และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ การนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศตามระบบ MOU ได้เพิ่มขึ้นตอนการกักกันตัวตามมาตรการโควิด - ๑๙ ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ ผ่อนผันให้คนต่างด้าว ๔ สัญชาติ กัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม โดยสัญญาที่เวียดนามเปิดให้ทำงานได้ ๒ ประเภทกิจการ คืองานประมง และงานก่อสร้าง สัญชาติกัมพูชา ลาว เมียนมา เปิดให้ทำงานได้ ๒๕ ประเภทกิจการ และต้องนำเข้าผ่านด่านที่มีศูนย์แรกรับของแต่ละจังหวัด ดังนี้ กัมพูชาผ่านจังหวัดสระแก้ว ลาวผ่านจังหวัดหนองคายและมุกดาหาร เมียนมาผ่านจังหวัดตากและระนอง เวียดนามผ่านจังหวัดมุกดาหาร เมื่อเข้ามาแล้วต้องเข้ากักกันตัวในโรงแรมที่ผ่านการรับรองจากศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ประจำจังหวัด โดยมีค่าใช้จ่ายในการนำเข้าแรงงานต่างด้าว จำนวน ๑๑,๔๙๐ - ๒๒,๐๔๐ บาทต่อคนต่างด้าว ๑ คน

เรื่องที่ ๒ การส่งเสริมการบริหารจัดการแรงงานผู้สูงอายุ

ประเด็นสอบถาม ๑ แนวทางการจัดทำฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุที่รองรับการจับคู่ความต้องการแรงงานกับแรงงานผู้สูงอายุที่เหมาะสม

กระทรวงแรงงาน โดยกรมการจัดหางาน ดำเนินการส่งเสริมการประกอบอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ผ่านกิจกรรมภายใต้โครงการขยายโอกาสการมีงานทำให้ผู้สูงอายุ โดยการส่งเสริมการประกอบอาชีพตามความต้องการของผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับวัยและศักยภาพของผู้สูงอายุ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดในพื้นที่ ผลการดำเนินงาน ๑. ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพทั้งปี (ต.ค.๖๓ - ก.ย.๖๔) จำนวน ๒,๖๑๙ คน ๒. ผู้สูงอายุที่มารับบริการส่งเสริมการมีงานทำ ได้ประกอบอาชีพ มีรายได้ทั้งปี (ต.ค.๖๓ - ก.ย.๖๔) จำนวน ๑,๒๓๔ คน และระบบไทยมีงานทำสามารถจับคู่ (Matching) ความต้องการแรงงานกับแรงงานผู้สูงอายุที่เหมาะสม

ประเด็นสอบถาม ๒ แนวทางการกำหนดสภาพการจ้างงาน เงื่อนไขการทำงาน และค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เพื่อสร้างระบบการจ้างงานที่มีคุณค่าให้กับผู้สูงอายุ

กระทรวงแรงงานได้มีการออกประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง ขอความร่วมมือส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีงานทำ ลงวันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยจ่ายค่าตอบแทนให้ผู้สูงอายุอย่างน้อยชั่วโมงละ ๔๕ บาท ซึ่งงานสำหรับผู้สูงอายุควรเป็นงานที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผู้สูงอายุ และทำงานไม่เกินวันละเจ็ดชั่วโมงและไม่เกินสัปดาห์ละหกวัน

ประเด็นสอบถาม ๓ แนวทางการส่งเสริมการคุ้มครองทางสังคมและสวัสดิภาพการทำงานที่สอดคล้องกับการจ้างงานของผู้สูงอายุ และ ๔) การพัฒนาและยกระดับทักษะที่สำคัญต่อการจ้างงานของผู้สูงอายุ อาทิ ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลพื้นฐาน ทักษะการทำงานแบบยืดหยุ่น เป็นต้น

กระทรวงแรงงานดำเนินการตามนโยบายที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมผู้สูงอายุ ดังนี้ ๑. ส่งเสริมการมีงานทำและฝึกอบรมแรงงานสูงอายุให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะฝีมือเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ ๒. ส่งเสริมและสนับสนุนให้แรงงานสูงอายุเข้าถึงระบบประกันสังคม ๓. ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๔ ภายใต้อาเซียน ๒๐๒๕ ด้านการทำงานของผู้สูงอายุ ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ผลการดำเนินการ ๑. แรงงานสูงอายุได้รับการส่งเสริม คุ้มครอง และพัฒนา จำนวน ๓๖,๑๘๗ คน ๒. ขยายอายุการเข้าเป็นผู้ประกันตน มาตรา ๓๓ (จากเดิม ๑๕ - ๖๐ ปี เป็น ๑๕ ปีขึ้นไป ขยายมากกว่า ๖๐ ปี) อยู่ระหว่างร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม ฉบับที่ ... พ.ศ. เข้าสู่คณะกรรมการพิจารณา ร่างกฎหมายกระทรวงแรงงาน

๔. พลตำรวจโท ศานิตย์ มหาวาร คณะกรรมการการแรงงาน มีประเด็นสอบถามและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จำนวน ๒ ประเด็น ดังนี้

๑) การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว จากการลงพื้นที่ยังพบคนไทยไร้ฝีมือตกงานเป็นจำนวนมาก กระทรวงแรงงานควรมีแนวทางในการส่งเสริมให้คนไทยไร้ฝีมือได้มีงานทำ ก่อนที่จะรับแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงาน การกล่าวว่าคุณไทยไร้ฝีมือไม่ทำงาน 3D (Difficulty, Dangerous, Dirty) กระทรวงแรงงานได้มีแนวทางสร้างแรงจูงใจก่อนหรือไม่ เพราะถ้าแก้ปัญหานี้ได้ ในอนาคตประเทศไทยก็จะพบปัญหาแรงงานต่างด้าวน้อยลง คนไทยก็จะมีงานทำ

๒) จากข้อมูลจำนวนผู้สูงอายุประมาณ ๑๒ ล้านคน มีงานทำ ๔.๗ ล้านคน อยากทราบว่าจำนวน ๗.๓ ล้านคน กระทรวงแรงงานได้มีการสำรวจความต้องการทำงานหรือไม่ ว่าต้องการทำงานอีกเท่าไร

นางนภสร ทุงสุกใส ที่ปรึกษาวิชาการแรงงาน ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ได้ตอบรับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการแรงงานไปพิจารณาดำเนินการ และชี้แจงในประเด็นการจ้างแรงงานต่างด้าวว่า กระทรวงแรงงาน โดยกรมการจัดหางาน ได้กำหนดว่า ก่อนที่สถานประกอบการจะจ้างแรงงานต่างด้าว ต้องประกาศรับสมัครแรงงานไทยก่อน และต้องปิดป้ายประกาศไว้อย่างน้อย ๗ วัน ที่สถานประกอบการ และสำนักงานจัดหางานจังหวัดหรือเขตพื้นที่ แต่การที่ประกาศรับสมัครงานดังกล่าวเข้าไม่ถึงแรงงานระดับล่างหรือแรงงานไทยไร้ฝีมือที่ประสงค์จะทำงานในงานลักษณะ 3D (Difficulty, Dangerous, Dirty) จึงขอรับข้อเสนอแนะไปพิจารณาในการสร้างกลไกการเข้าถึงข้อมูลประกาศรับสมัครงานมากขึ้น ก่อนที่สถานประกอบการจะขอใช้แรงงานต่างด้าวในตำแหน่งที่ต้องการต่อไป